

Het werk ligt op straat

Onderzoek naar de behoefte aan nieuwe werksoorten onder de
de bewoners van de Digitale Stad

Inleiding

Naar aanleiding van de lage opkomst bij verkiezingen (gemeenteraads-, deelraads-, Tweede Kamer -, en Europese verkiezingen) is al veel onderzoek gedaan naar de vermeende 'kloof tussen de burger en de politiek'. Om de participatie van de burgers bij de (gemeente)politiek te ontwikkelen, is de gemeente Amsterdam gestart met een project, getiteld *Het Amsterdams Stadsberaad*. Het doel van dit project is een verbinding leggen tussen dat wat de burgers in de stad bezighoudt en wat op politiek niveau wordt verwoord. De gemeente Amsterdam wil een systeem ontwikkelen dat de burgers in staat stelt meer inhoud aan hun stem te geven. Burgers moeten hun opinie kunnen geven over politieke vraagstukken, waarbij de complexiteit van het probleem in zijn geheel wordt bekeken: burgers moeten voor- en nadelen tegen elkaar af kunnen wegen.

Het vraagstuk waar het in het eerste Stadsberaad over ging was de werkgelegenheid. Amsterdam telt 82.000 werkelozen. Het college van B&W wil met name de jonge werkelozen aan banen helpen. Een werkgroep onder leiding van oud-wethouder Schaefer heeft het plan "*Het werk ligt op straat*" gemaakt om de werkeloosheid in Amsterdam aan te pakken. Het plan Schaefer bestaat uit een verzameling (kleinschalige) ideeën om op verschillende manieren de werkeloosheid uiteindelijk grootschalig aan te pakken. In het plan worden onder meer veel ideeën naar voren gebracht om werk te creëren. De besluitvorming rond het plan Schaefer is in volle gang. Voor 1 januari 1995 moet het 'Actieplan Werk' gereed zijn. De gemeente wilde via een interactieve enquête achterhalen welk werk de bevolking belangrijk vindt, wat men zelf over heeft (via een eigen bijdrage) voor verschillende werksoorten en welke werksoorten volgens de Amsterdamse bevolking uit algemene middelen betaald moeten worden. De resultaten van deze enquête vindt u in dit rapport.

Het onderzoek naar de meningen en opvattingen van de Amsterdamse bevolking zou oorspronkelijk plaats vinden via een (interactief) systeem, waarbij gebruik gemaakt zou worden van de Amsterdamse kabel in combinatie met de telefoon. Mensen die in het bezit zijn van een kabel aansluiting en teletekst op hun televisie hebben, zouden via de telefoon contact kunnen maken met het systeem. Zo zouden mensen hun voorkeuren, meningen en afwegingen over het creëren van werk kenbaar kunnen maken met behulp van de toetsen van de telefoon.

Het experiment met de Amsterdamse kabel en de telefoon was begin september technisch nog niet voldoende ontwikkeld om de Amsterdamse bevolking op die manier te ondervragen. Daarom is de gemeente met de enquête uitgeweken naar de Digitale Stad. De Digitale Stad is een computer, die in verbinding staat met een wereldwijd netwerk van computers. Iedereen die de beschikking heeft over een Personal Computer en een modem, kan toetreden tot de Digitale Stad. Op een aantal openbare plaatsen (Stadhuis, bibliotheken) zijn computers voor het publiek beschikbaar gesteld, waardoor de Digitale Stad in principe voor iedereen toegankelijk is.

Het uitwijken naar de Digitale Stad heeft verregaande consequenties voor de representativiteit van de verzamelde gegevens. De 'bevolking' van de Digitale Stad is niet representatief voor de Amsterdamse bevolking. Uit een onderzoek van Schalken en Tops¹ (uitgevoerd in samenwerking met de organisatoren van de Digitale Stad) blijkt dat in de digitale stad voornamelijk jonge mannen met een hoge opleiding wonen (91 % van de inwoners is man, 58% van de inwoners is dertig jaar of jonger en 72% heeft een HBO- of universitaire opleiding). De interessegebieden van de inwoners zijn voornamelijk computertechnologie (76%), kunst en cultuur en politiek/democratie. Bij de interpretatie van de resultaten zal met deze gegevens rekening gehouden moeten worden.

De inwoners van de Digitale Stad hebben vier weken de tijd gehad om de enquête in te vullen. De enquête bestond uit twee delen: een vragenlijst en een ideeënbus. Nadat de respondenten de vragenlijst ingevuld hadden kregen zij de gelegenheid om (via e-mail) in een open brief aan de gemeente eventuele opmerkingen of suggesties met betrekking tot de inhoud van de enquête kenbaar te maken.

Dit rapport is als volgt opgezet. Allereerst volgen de resultaten van de vragenlijst. Daarna zijn enkele kernpunten uit de brieven samengevat. Tenslotte vindt u in de bijlage de tekst van de enquête.

¹ Schalken, K. & Tops, P. (1994). De digitale stad: een onderzoek naar de achtergrond en meningen van haar inwoners. In: V.J.J.M. Bekkers (red.) *Wegwijs op de digitale snelweg: enkele politiek bestuurlijke aspecten van de informatiemaatschappij belicht*. Amsterdam: Otto Cramwinkel.

Resultaten vragenlijst

Aan het begin van de enquête is in een korte inleidende tekst uitgelegd wat het plan "*Het werk ligt op straat*" inhoudt en wat de gemeente met de enquête wil. In de inleiding is duidelijk aangegeven dat de gemeente van de respondenten wil weten welk werk zij belangrijk vinden, wat door de overheid betaald moet worden en voor welke dienstverlening mensen eventueel bereid zijn mee te betalen. De enquête bestond uit vier vragen (zie bijlage).

Om erachter te komen hoe belangrijk bepaalde werksoorten gevonden worden, is respondenten als eerste gevraagd om 13 werksoorten een rapportcijfer (1 t/m 10 te geven). Vervolgens werden (bij vraag 2) de tien werksoorten getoond die door de respondent het hoogst gewaardeerd werden, met de vraag voor welke vorm van dienstverlening mensen het redelijk vinden om een eigen bijdrage te betalen. Men moest drie werksoorten selecteren. Ook bij vraag 3 is respondenten gevraagd uit de eigen top tien te kiezen, alleen moesten nu drie diensten gemarkeerd worden waarvan de ondervraagde vindt dat het absoluut de verantwoordelijkheid van de overheid is.

In tabel 1 zijn de resultaten van deze drie vragen weergegeven. In totaal hebben 157 mensen de enquête ingevuld. De hoogst gewaardeerde vorm van dienstverlening staat bovenaan, de minst gewaardeerde onderaan. In kolom 1 staan de gemiddelde rapportcijfers. De kolom daarna laat het percentage onvoldoendes zien. De derde kolom geeft het percentage ondervraagden dat aangegeven heeft een eigen bijdrage voor de betreffende dienst te willen betalen. Tot slot staat in kolom vier hoeveel procent vindt dat de betreffende dienst absoluut de verantwoordelijkheid van de overheid is.

Tabel 1 Waardering en belang van verschillende werksoorten

Dienst	Gemiddeld rapportcijfer	Percentage onvoldoende	Eigen bijdrage is redelijk	Overheid is verantwoordelijk
Taalles voor buitenlanders	7.8	8	22	46
Tramconducteurs	7.5	10	13	41
Schoolconciërge	7.3	11	6	28
Bewaking fietsparkeerplaatsen	7.1	13	48	6
Bodemsanering v.d. grachten	7.0	18	15	62
Klussendienst voor ouderen	6.9	19	35	5
Flatwachten	6.8	19	26	6
Extra straatveegbeurt	6.6	21	14	23
Stadswachten	6.5	23	15	47
Toezichthouders speeltuinen	6.4	27	15	15
Buurtautoverhuur	6.0	35	41	3
Buurtklussendienst	5.9	36	36	2
Extra vuilnisophaal	5.8	39	15	27

Taalles voor buitenlanders wordt hoog gewaardeerd (rapportcijfer 7.8). Slechts 8% (12 personen) van de ondervraagden geeft als rapportcijfer een 5 of lager, wat ook betekent dat 92% taalles voor buitenlanders een 6 of hoger geeft. Bijna de helft van de respondenten (46%) vindt dat taalles voor buitenlanders absoluut de verantwoordelijkheid van de overheid is, 22% geeft aan dat het wel redelijk is om voor deze vorm van dienstverlening een eigen bijdrage te vragen².

Opmerkelijk is dat de dienst die het laagst gewaardeerd wordt (extra vuilnisophaal) toch nog van 61% van de respondenten een voldoende (6 of hoger) krijgt. Alle genoemde diensten worden door de meerderheid met een voldoende gewaardeerd, alleen de mate waarin men de diensten waardeert verschilt.

Als we kijken naar wie wat moet gaan betalen, dan kunnen de werksoorten in twee groepen ingedeeld worden; één waarin de werksoorten vallen waarvoor men de overheid verantwoordelijk acht en één waarvoor men het redelijk vindt een eigen bijdrage te betalen. Daarnaast is er een aantal diensten (zoals extra straatveegbeurt, toezichthouders in speeltuinen en extra vuilnisophaal) waar de scheiding tussen verantwoordelijkheid van de overheid en een eigen bijdrage niet zo scherp ligt³. In tabel 2 en 3 worden de werksoorten nog een keer gerangschikt, maar nu op 'verantwoordelijkheid van de overheid' en 'eigen bijdrage'.

²Bij de percentages in de laatste twee kolommen moet wel een kanttekening geplaatst worden. Er is de respondenten niet gevraagd om voor *iedere* werksoort aan te geven of zij een eigen bijdrage redelijk vinden of in hoeverre zij vinden dat het de verantwoordelijkheid van de overheid is. De vragen (2 en 3) waren zo opgesteld dat er drie werksoorten geselecteerd moesten worden. Het gevolg hiervan is dat deze vragen niet voor iedere werksoort beantwoord zijn. Nemen we taalles aan buitenlanders als voorbeeld, dan heeft 45.6 % aangegeven dat dit een verantwoordelijkheid van de overheid is, maar dat wil niet zeggen dat 54.4 % vindt dat dit niet zo is. Respondenten die binnen die 54.4 % vallen hebben bij deze vraag niets over deze dienst gezegd.

³ Aangezien niet iedereen voor ieder werksoort aan heeft moeten geven wie dat redelijkerwijs moet betalen, is het lastig om hiervoor een verklaring te vinden. Wellicht vindt men deze werksoorten niet belangrijk genoeg om er iets over te zeggen, een andere verklaring kan zijn dat men over deze werksoorten geen uitgesproken mening heeft.

Tabel 2 Dienst is de verantwoordelijkheid van de overheid

Dienst	Verantwoordelijkheid van de overheid (%)
Bodemsanering grachten	62
Stadswachten	47
Taalles buitenlanders	46
Tramconducteurs	41
Schoolconcierge	28
Extra vuilnisophaal	27
Extra Straatveegbeurt	22
Toezichthouders speeltuinen	15
Flatwachten	8
Bewaakte fietsenstalling	6
Klussendienst voor ouderen	5
Buurtautoverhuur	3
Buurtklussendienst	2

Werksoorten als bodemsanering van de grachten, stadswachten, taallessen voor buitenlanders en tramconducteurs worden door 40% (of meer) van de respondenten als taak van de overheid gezien. Voor schoolconcierges geldt dat bijna eenderde van de respondenten vindt dat dit een dienst van de overheid is. Diensten als flatwachten, bewaakte fietsenstalling, klussendienst voor ouderen, buurtautoverhuur en een buurtklussendienst worden door minder dan 10% van de ondervraagden als verantwoordelijkheid van de overheid gezien.

Als we kijken naar tabel 3 (eigen bijdrage) dan is het beeld, zoals te verwachten, omgekeerd. Bewaking van fietsparkeerplaatsen, buurtautoverhuur, buurtklussendienst en klussendienst voor ouderen staan hier bovenaan de lijst. Meer dan 30% van de respondenten is bereid om voor deze diensten een eigen bijdrage te betalen. De dienst flatwachten wordt door 25% van de ondervraagden genoemd als het gaat om een eigen bijdrage. De diensten die men markeerde als de verantwoordelijkheid van de overheid (bodemsanering van de grachten, stadswachten, tramconducteurs en schoolconcierge) staan nu onderaan de lijst. Slechts een klein percentage (nooit meer dan 15%) is bereid om voor deze diensten een eigen bijdrage te betalen. Taallessen voor buitenlanders vormt hier de uitzondering, 20% is bereid hiervoor een eigen bijdrage te betalen of vindt dat de gebruiker hiervoor een eigen bijdrage moet betalen, ondanks dat een grote groep dit een verantwoordelijkheid van de overheid vindt. Het is mogelijk dat deze uitzonderingspositie te maken heeft met de samenstelling van de Digitale Stad populatie.

Tabel 3 Eigen bijdrage voor dienst is redelijk

Dienst	Eigen bijdrage is redelijk (%)
Bewaking fietsparkeerplaatsen	48
Buurtautoverhuur	41
Buurtklussendienst	36
Klussendienst voor ouderen	35
Flatwachten	26
Taallessen voor buitenlanders	28
Toezichthouders speeltuinen	15
Stadswachten	15
Bodemsanering grachten	15
Extra vuilophaal	15
Extra straatveegbeurt	14
Tramconductor	13
Schoolconciërge	6

De scheiding tussen werksoorten waarvoor men de overheid verantwoordelijk acht en werksoorten waarvoor men een eigen bijdrage over heeft, kan misschien verklaard worden door te kijken naar het soort van het werk waar het om gaat en het belang dat een individu daarbij kan hebben. Diensten waarvoor men de overheid verantwoordelijk acht zijn veelal diensten die een algemeen (of gemeenschappelijk) belang dienen (bodemsanering van de grachten, taallessen aan buitenlanders, stadswachten, tramconducteurs, schoolconciërges). De werksoorten waarvoor men een eigen bijdrage over heeft, lijken meer een individueel belang te dienen (bewaakte fietsenstallingen, buurtautoverhuur en klussendiensten).

Een andere mogelijke verklaring is dat men zich bij sommige diensten moeilijk voor kan stellen dat daar een eigen bijdrage voor betaald wordt. Voor sommige diensten (bijvoorbeeld bodemsanering van de grachten) is het moeilijk een individuele prijs te berekenen. Met behulp van de antwoorden op vraag 4 kan hier misschien iets meer over gezegd worden. Aan het einde van de enquête is gevraagd om voor acht vormen van dienstverlening, waarvoor het mogelijk is een individuele prijs te berekenen, aan te geven of, en hoeveel men hiervoor zou willen betalen.

De diensten die bij vraag 4 aan de orde kwamen, zijn: tram met conducteur, speeltuin met toezichthouder, extra vuilnisophaal, extra straatveegbeurt, bewaakte fietsenstalling, flatbeheerder, boodschappenservice en een was- en strijkservice. Respondenten hadden nu de keuze: **wel** deze diensten (bijvoorbeeld een conducteur op de tram, een boodschappenservice), maar dan met eigen bijdrage, of deze diensten in het geheel **niet** (geen conducteur, geen boodschappenservice). Er werd aangegeven of het bedrag per maand of per keer betaald zou moeten worden. Ondervraagden mochten ook aangeven hoeveel zij voor de dienst over zouden hebben. In tabel vier is aangegeven welk percentage van de ondervraagden voor deze werksoorten een eigen bijdrage over heeft en hoe hoog die bijdrage dan zou zijn.

Tabel 4 Eigen bijdrage bij concrete vormen van dienstverlening

Dienst	Bereidheid tot eigen bijdrage (%)	Hoogte eigen bijdrage per keer (k), per maand (m) per rit (r) (*)
Bewaakte fietsenstalling	84	0.25 - 2.50 (k)
Tramconductor	75	0.10 - 1.00 (r)
Flatwacht	75	5.00 - 25.00 (m)
Speeltuin met toezichhouder	67	0.50 - 2.50 (k)
Extra straatveegbeurt	54	1.00 - 5.00 (m)
Boodschappenservice	41	2.50 - 5.00 (k)
Extra vuilophaal	39	0.25 - 2.50 (k)
Wasservice	37	5.00 - 10.00 (k)

(*) Minimaal 40 % van de mensen die aangegeven hebben een eigen bijdrage te willen betalen, heeft een bedrag tussen de laagste en de hoogste waarde genoemd. Het was niet mogelijk om een gemiddelde uit te rekenen, want niet iedereen heeft goed begrepen dat de bijdrage per keer of per maand betaald zou moeten worden, daardoor komen bedragen als f50,-, f100,- en zelfs f1000,- regelmatig voor.

Voor bewaakte fietsenstalling heeft 84% van de ondervraagden een eigen bijdrage over. Zij betalen liever een extra bedrag per keer, dan dat zij hun fiets onbewaakt laten staan. Dat mensen bereid zijn tot het betalen van een eigen bijdrage voor bewaakte fietsparkeerplaatsen kwam al eerder naar voren (zie tabel 3).

Opmerkelijker is dat bijna drie kwart van de respondenten een eigen bijdrage voor een tramconductor wil betalen. Eerder werd de tramconductor als verantwoordelijkheid van de overheid gezien. Echter, gezien het belang dat men aan deze vorm van dienstverlening hecht (zie tabel 1), is het niet vreemd dat wanneer concreet wordt hoe de eigen bijdrage eruit zal zien, men toch bereid is een eigen bijdrage te betalen.

Dat de waarde die men aan een dienst hecht ook van groot belang is bij de keuze om er wel of geen eigen bijdrage voor te betalen, wordt enigszins ondersteund door de minder hoge score van de extra straatveegbeurt en de extra vuilnisophaal. Deze diensten werden minder hoog gewaardeerd dan bijvoorbeeld de tramconductor en de bewaakte fietsparkeerplaatsen.

Overigens laat tabel 4 zien dat de bereidheid tot het betalen van een eigen bijdrage over het algemeen hoog is; ook voor diensten waar men relatief weinig waarde aan hecht, heeft meer dan 30 % van de ondervraagden een eigen bijdrage over.

Het interpreteren van de bedragen is lastig. De bedragen die men opgeeft voor de verschillende diensten lopen zeer uiteen. Het is niet duidelijk of iedereen de vraag de vraag juist geïnterpreteerd heeft. Bij alle diensten wordt tenminste twee of drie keer een erg hoog bedrag genoemd (vaak 50 of 100 gulden, maar ook 1000 gulden komt voor). Het is mogelijk dat er mensen zijn die denken dat zij een eenmalige bijdrage of een jaarlijkse belasting moeten betalen voor deze diensten. Daarnaast bood de vraag ook de mogelijkheid om wel te kiezen voor de dienst (en dus aan te geven een eigen bijdrage te willen betalen), maar een bedrag van 0,00 in te vullen. Hiermee geven mensen aan de dienst wel belangrijk te vinden, maar er geen eigen bijdrage voor over te hebben. Per dienst een gemiddeld bedrag uitrekenen is om genoemde redenen zinloos.

Samengevat komt uit de vragenlijst het volgende beeld naar voren. De diensten die in vraag 1 genoemd zijn worden door het merendeel van de respondenten belangrijk gevonden. Er is geen dienst bij die van de meerderheid een onvoldoende krijgt. Er is een scheiding tussen diensten waarvoor men de overheid verantwoordelijk acht (bodemsanering van de grachten, stadswachten, taallessen aan buitenlanders, tramconducteurs) en diensten waarvoor men het redelijk vindt een eigen bijdrage te betalen (bewaakte fietsparkeerplaatsen, buurtautoverhuur, buurtklussendienst, klussendienst voor ouderen). Diensten die een algemeen belang dienen lijken eerder onder de verantwoordelijkheid van de overheid te vallen dan diensten waar men individueel iets aan heeft. Echter, wanneer de respondenten voor de keuze gesteld worden (*wel* of *niet* een bepaalde dienst) en er duidelijk gemaakt wordt hoe vaak de eigen bijdrage betaald moet worden, dan is een meerderheid bereid om een eigen bijdrage te betalen voor diensten die men belangrijk vindt.

Opmerkingen en suggesties uit de brieven

Respondenten konden na het invullen van de enquête een open brief naar de gemeente sturen. In die brief kon men opmerkingen over de enquête of voorstellen voor nieuwe werkvormen kwijt. In totaal hebben 20 mensen een open brief gestuurd. Dit aantal heeft waarschijnlijk ook te maken met een technisch probleem: veel mensen kregen na de druk op de knop niet het beloofde scherm, zij hebben hun brief via e-mail naar de gemeente gestuurd.

De opmerkingen en suggesties zijn onder te verdelen in drie categorieën: kritiek op in de enquête genoemde werkvormen, suggesties voor nieuwe werkvormen en kritiek op de enquête (zowel positief als negatief).

De werkvormen die de gemeente in de enquête noemt, worden door 6 van de 20 briefschrijvers bekritiseerd. Deze respondenten vinden het idee om werk te creëren heel goed, maar hebben moeite met het idee dat nieuwe werkvormen gesubsidieerd zijn; dit levert volgens hen geen volwaardige banen op. Omdat subsidies volgens de briefschrijvers altijd een keer ophouden, creëer je bij mensen die op deze manier aan het werk gezet worden verwachtingen die niet waargemaakt kunnen worden. Daar komt nog bij dat er nauwelijks doorstroom is naar de 'reguliere arbeidsmarkt'. Eén schrijver is van mening dat dit probleem opgelost is als de nieuwe werkvormen aangeboden worden door kleine bedrijfjes die 'markttechnisch volwaardig zijn'. Deze bedrijfjes moeten door de gemeente gestimuleerd en waar nodig financieel ondersteund worden. Tenslotte wordt nog opgemerkt dat (tijdelijk) gesubsidieerd werk concurreert met werk dat ook al door bedrijven gedaan wordt. Bedrijven zullen die slag verliezen, wat de werkgelegenheid niet ten goede komt.

Wat verder veel terugkomt in deze brieven is dat de gemeente 'werk om het werk' creëert. Daar wordt mee bedoeld dat het uitgangspunt bij het scheppen van banen verkeerd is: taallessen moeten er zijn om mensen een taal te leren en niet om een docent aan een baan te helpen. Ook wordt opgemerkt dat de gemeente vanwege bezuinigingen banen laat verdwijnen, om ze vervolgens door banenpoolers weer uit te laten voeren. Dit vindt men verspilling van subsidies.

Eén briefschrijver maakt zich druk om de manier 'waarop de gemeente dit allemaal verpakt'. Hij is van mening dat er heel veel manieren zijn om onderbetaalde arbeid te creëren en vervolgens aan burgers een eigen bijdrage te vragen, maar dat het minder omslachtig is om gewoon de belastingen te verhogen.

Tot slot worden twee werksoorten bekritiseerd: stadswachten en flatwachters. Een respondent is van mening dat het werk van stadswachten door de politie gedaan moet worden: dat maakt het werk beter beheersbaar en voorkomt discriminatie. Een ander vindt dat flatwachters er wel moeten zijn, maar dat die niet apart in rekening gebracht moeten worden:

"Een opmerking bij de flatwachters, hoewel deze opmerking ook op enkele andere werkvormen toegepast kan worden. Er wordt gevraagd hoeveel ik over heb voor een veilige flat. Dat is een heleboel, maar ik wil niet op mijn huurnota hebben staan dat ik daarvoor apart betaal. Het moet niet apart zijn, zoals ik huur een flat en ik huur veiligheid. Het moet zijn: ik huur een veilige flat!"

In 6 van de 20 brieven worden (nieuwe) werksoorten genoemd die volgens de briefschrijvers nu blijven liggen. Het is niet altijd even duidelijk wat men voor werksoorten voor ogen heeft:

"Veel werklozen moeten het een en ander kunnen doen om zo veel mogelijk van huis te zijn. Ik denk zelf aan werkzaamheden aan het milieu op verschillende niveaus. HBO'ers kunnen bestuurlijke functies gaan bekleden. Technisch geschoolden kunnen technisch werk gaan verrichten".

Toch wordt er ook een aantal concrete suggesties gedaan. Vooral verkeerswachten worden genoemd. Eén briefschrijver ergert zich mateloos aan auto's, bussen, trams en taxi's die in de stad veel te hard rijden. Snelheidsovertreders moeten door een gespecialiseerde controle aangepakt worden en zwaar bestraft worden volgens deze respondent. Anderen zijn iets milder, zij hebben het over 'meer verkeerswachten'.

Verder worden als alternatieve werksoorten genoemd: een grote uitbreiding en verbetering van het openbaar vervoer, uitbreiding van de openingstijden van de bibliotheek, mensen die graffiti weg kunnen halen en het opzetten van niet-commerciële restaurants:

"Ik denk daarbij aan een soort eettafel, maar dan niet speciaal voor studenten of bejaarden. Gewoon voor het andere volk dat 's avonds laat thuiskomt en dan nog eten moet kopen en koken. Een buurtpandje huren, een huiskamer/woonkeuken inrichten, een gesubsidieerde kok, een lekkere en gezonde pot. Daar wil ik wel twee keer per week op inschrijven."

De meeste briefschrijvers (8) hebben van de gelegenheid gebruik gemaakt om kritiek op de enquête te uiten. Drie respondenten maken een opmerking over 'suggestieve of gekleurde vraagstelling'. Bij sommige werksoorten werden de positieve effecten heel expliciet genoemd (bijvoorbeeld stadswachten bevorderen de veiligheid op straat), terwijl bij andere werksoorten alleen een omschrijving werd gegeven. Bij alle werksoorten had alleen een omschrijving moeten staan, het nut van de werksoorten moeten respondenten zelf kunnen bedenken.

Eén briefschrijver vindt dat deze enquête niet meegenomen mag worden in de besluitvorming, want er is geen sprake van een aselechte steekproef. Hij wijst er op dat maar een kleine, selecte groep toegang heeft gehad tot deze enquête.

Twee mensen vonden de vragen slordig geformuleerd. Ten eerste was er sprake van 'gedwongen beantwoording' en ten tweede werd niet duidelijk wat je bij een eigen bijdrage voor moet stellen. Deze enquête leidt volgens de briefschrijvers tot 'statistische onzin'.

Ten slotte is er iemand die bezwaren heeft tegen NV werk:

"Ik ben bang dat de NV werk weer een bureaucratische organisatie wordt die alles laat verzuipen in regeltjes. Houd het klein en geef de ruimte aan iedereen die op welke wijze dan ook banen weet te scheppen. Geef de ruimte aan het particulier initiatief!"

Naast de negatieve punten wordt door bijna alle respondenten opgemerkt dat men zowel het plan Schaefer, als de enquête een goed initiatief vindt. Drie briefschrijvers uiten niets dan lof. De respondenten geven aan graag geïnformeerd te willen worden over de uitslag van de enquête.

Bijlage

HET WERK LIGT OP STRAAT- ENQUETE

Inleiding

Welkom bij de enquête "Het werk ligt op straat". Amsterdam heeft zo'n 82 duizend werklozen. Het gemeentebestuur van Amsterdam wil met alle mogelijkheden die zij ter beschikking heeft, proberen om de werkloosheid aan te pakken.

Afgelopen jaar heeft een werkgroep onder leiding van oud-wethouder Jan Schaefer hiervoor het plan "Het werk ligt op straat" gemaakt. In dit plan wordt een aantal voorbeelden genoemd van soorten werk die in Amsterdam zouden moeten worden uitgevoerd, maar die nu blijven liggen omdat er geen geld voor is.

Via deze enquête wil de gemeente te weten komen welk werk u belangrijk vindt, wat door de overheid moet worden betaald en voor welke dienstverlening u eventueel bereid bent zelf mee te betalen. wat u eventueel bereid bent zelf te betalen. Vooral wil de gemeente van u horen wat uw ideeën zijn over werk wat dringend gedaan moet worden, maar nu blijft liggen.

De resultaten van deze enquête zullen aan het gemeentebestuur worden aangeboden en zullen in de besluitvorming worden meegenomen. Tot en met 25 november kan iedereen op het plan inspreken. Op 3 november a.s. om 20.00 is er in de Boekmanzaal (in het stadhuis) een inspraakavond voor de burgerij. Voor 1 januari moet het "Actieplan Werk" gereed zijn.

Wie wil kan meer achtergrond informatie vinden in het persbericht en in de beleidsnotitie.

- * Ga naar de enquête (invullen voor 25 november!)
- * Persbericht waarin u meer kunt lezen over het plan.
- * Preadvies op het plan Schaefer (beleidsnotitie; 84kb)
- * Stuur een open brief n.a.v. het plan Schaefer.

Vraag 1

Van de werksoorten die u nu op het scherm ziet willen wij weten hoe belangrijk u het vindt dat dit werk in Amsterdam wordt uitgevoerd. Bij iedere werksoort krijgt u een korte uitleg. Daarna kunt u een rapportcijfer geven van 1 tot en met 10. Geef een laag cijfer als u het totaal overbodig vindt dat dit werk wordt uitgevoerd, en geef een hoog cijfer als u dat juist zeer belangrijk vindt.

1. Stadswachten

De Stadswacht patrouilleert regelmatig door een bepaalde wijk en houdt toezicht op straat. Zij ondersteunt de politie. De Stadswacht verhoogt het gevoel van veiligheid en werkt preventief.

Rapportcijfer: __

2. Schoolconcierges

Een schoolconcierge wordt bij de school aangesteld. De concierge houdt toezicht op het schoolterrein en in de school zelf. Hij of zij zal ook zorgen dat de "kleine" klusjes worden gedaan.

Rapportcijfer: __

3. Tramconducteurs

De tramconductor is op sommige lijnen weer terug op de tram. Een conductor verkoopt en controleert kaartjes en abonnementen ter voorkoming van zwartrijden. Hij/zij probeert de tram zo veilig mogelijk te maken.

Rapportcijfer: __

4. Toezichthouders openbare speeltuinen

Een toezichthouder van de openbare speeltuin onderhoudt de speeltuin en zorgt ervoor dat kinderen onbezorgd kunnen spelen. Voor de kleine ongelukjes heeft hij/zij een EHBO-diploma.

Rapportcijfer: __

10. Taalles voor buitenlanders

Taallessen voor buitenlanders zorgen ervoor dat mensen die pas in Nederland zijn, snel de Nederlandse taal kunnen leren en zo makkelijker kunnen integreren. Ook anderen die de Nederlandse taal onvoldoende machtig zijn kunnen deelnemen.

Rapportcijfer: __

11. Bodemsanering v.d. grachten

Bodemsanering van de grachten kost veel werk, maar is hard nodig omdat de bodem van de Amsterdamse grachten en havens ernstig is vervuild. Schoonmaken is nodig om stankoverlast en verdere vervuiling te voorkomen.

Rapportcijfer: __

12. Extra vuilnisophaal

Een extra vuilnisophaalbeurt betekent minder vuilniszakken en grof vuil op straat. In sommige buurten betekent dit in plaats van 1 keer, straks 2 keer per week. In andere buurten wordt de frekwentie verhoogd van 2 naar 3 keer per week.

Rapportcijfer: __

13. Extra straatveegbeurt

Een extra straatveegbeurt zorgt dat het vuil niet te lang op straat blijft liggen. Hierdoor krijgen de straten een schoner aanzien en dat kan ook preventief werken.

Rapportcijfer: __

Druk nu ____ om door te gaan naar vraag 2 van de enquête.

vraag 2

U ziet nu uw tien hoogste scores in volgorde van prioriteit onder elkaar gezet. De bedoeling is nu dat u aangeeft, van welk werk u vindt dat het redelijk is dat u een eigen bijdrage betaalt. Markeer hiervoor precies drie werksoorten uit de lijst hieronder.

- Buurtautoverhuur
- Buurtklussendienst
- Bewaking fietsparkeerplaatsen
- Klussendiensten voor ouderen
- Flatwachten
- Toezichthouders openbare speeltuinen
- Extra straatveegbeurt
- Tramconducteurs
- Extra vuilnisophaal
- Schoolcongiertes

U kunt in de volgende vraag aangeven wat het absoluut door de overheid betaald dient te worden. Druk nu om door te gaan.

vraag 3

U kunt nu aangeven welk werk u absoluut een verantwoordelijkheid van de overheid vindt. D.w.z. dat de overheid hiervoor ook dient te betalen. Markeer hiervoor precies drie werksoorten uit de lijst hieronder.

- Klussendiensten voor ouderen
- Flatwachten
- Toezichthouders openbare speeltuinen
- Extra straatveegbeurt
- Tramconducteurs
- Extra vuilnisophaal
- Schoolcongiertes
- Bodemsanering van de grachten
- Taalles voor buitenlanders
- Stadswachten

Druk nu om door te gaan.

vraag 4

Nu volgt een aantal zeer concrete vormen van dienstverlening, waarvoor het mogelijk is een individuele prijs te berekenen. De gemeente wil graag weten of, en hoeveel u als burger zou willen betalen voor deze verschillende soorten van dienstverlening. (Over sommige werksoorten heeft u in vraag 1,2 en 3 al een mening gegeven. Toch is het belangrijk dat u deze vraag goed invult, het geeft ons meer informatie!)

1. Tram met conducteur

De tramcontroleur voorkomt zwartrijden en houdt toezicht op de tram. Maak uw keuze uit:

1. Tram met conducteur, u betaalt hiervoor een extra bedrag.
 2. Tram zonder conducteur, u betaalt hiervoor het huidige tarief.

Als u voor 1 heeft gekozen, dan kunt u nu aangeven hoeveel u voor deze service maximaal per rit extra wilt betalen:

f. _____.

N.B. Als u wel een conducteur wilt, maar hier niets extra voor wilt betalen, kies dan 1, en vul bij het bedrag 0,0 in!

2. Speeltuin met toezichthouder

De toezichthouder van de speeltuin verhoogt de veiligheid en houdt de speeltuin schoon. Maak uw keuze uit:

1. Speeltuin met toezichthouder, u betaalt hiervoor per keer een bedrag.
 2. Speeltuin zonder toezichthouder, u betaalt hiervoor het huidige tarief.

Als u voor 1 heeft gekozen, dan kunt u nu aangeven hoeveel u voor deze service maximaal per keer wilt betalen:

f. _____.

N.B. Als u wel een toezichthouder wilt, maar hier niets extra voor wilt betalen, kies dan 1, en vul bij het bedrag 0,0 in!

3. Extra vuilnisophaal

Maak uw keuze uit:

1. Wekelijks een extra vuilnisophaal. U betaalt een extra bedrag per keer.

2. Geen extra vuilnisophaalbeurt. U betaalt hiervoor het huidige tarief.

Als u voor 1 heeft gekozen, dan kunt u nu aangeven hoeveel u voor deze service maximaal per keer wilt betalen:

f. _____.

N.B. Als u wel extra vuilnisophaal wilt, maar hier niets extra voor wilt betalen, kies dan 1, en vul bij het bedrag 0,0 in!

4. Extra straatveegbeurt

Maak uw keuze uit:

1. Wekelijks een extra straatveegbeurt. U betaalt een extra bedrag per maand.

2. Geen extra straatveegbeurt van uw straat. U betaalt het huidige tarief.

Als u voor 1 heeft gekozen, dan kunt u nu aangeven hoeveel u voor deze service maximaal per maand wilt betalen:

f. _____.

N.B. Als u wel extra straatveegbeurten wilt, maar hier niets extra voor wilt betalen, kies dan 1, en vul bij het bedrag 0,0 in!

5. Bewaakte fietsenstalling

Op diverse punten in de stad, bijvoorbeeld winkelcentra, markten en uitgaanscentra kunnen bewaakte fietsenstallingen worden gemaakt. Maak uw keuze uit:

1. Bewaakte fietsenstalling. U betaalt hiervoor per keer een extra bedrag.

2. Onbewaakte fietsenstalling.

Als u voor 1 heeft gekozen, dan kunt u nu aangeven hoeveel u voor deze service maximaal per keer wilt betalen:

f. _____.

N.B. Als u wel bewaakte fietsenstallingen wilt, maar hier niets extra voor wilt betalen, kies dan 1, en vul bij het bedrag 0,0 in!

6. Flatbeheerder

Als u in een groot woonblok woont of zou wonen, zou u bereid zijn om voor een flatbeheerder die zorgt voor de veiligheid van de openbare toegangspunten, per maand een extra bedrag te betalen? Maak uw keuze uit:

1. Flatbeheerder in grote woonblokken. U betaalt hiervoor een extra bedrag per maand.
2. Geen flatbeheerder in grote woonblokken. U betaalt niets extra.

Als u voor 1 heeft gekozen, dan kunt u nu aangeven hoeveel u voor deze service maximaal per keer wilt betalen:

f. _____.

N.B. Als u wel een flatbeheerder wilt, maar hier niets extra voor wilt betalen, kies dan 1, en vul bij het bedrag 0,0 in!

7. Boodschappenservice

De boodschappenservice doet op afroep uw boodschappen, bijvoorbeeld als u ziek bent of misschien wel gewoon te druk om zelf boodschappen te doen. Maak uw keuze uit:

1. Boodschappenservice. U betaalt per keer voor deze service.
2. Ik blijf zelf mijn boodschappen doen.

Als u voor 1 heeft gekozen, dan kunt u nu aangeven hoeveel u voor deze service maximaal per keer wilt betalen:

f. _____.

N.B. Als u wel een boodschappenservice wilt, maar hier niets extra voor wilt betalen, kies dan 1, en vul bij het bedrag 0,0 in!

8. Was- en strijkservice

De was- en strijkservice aan huis is bedoeld voor mensen die door omstandigheden niet zelf in staat zijn de was en strijk te doen. Maak uw keuze uit:

1. Was- en strijkservice aan huis. U betaalt per keer voor deze service.
2. Ik blijf zelf wassen en strijken.

Als u voor 1 heeft gekozen, dan kunt u nu aangeven hoeveel u voor deze service maximaal per keer wilt betalen:

f. _____.

N.B. Als u wel een was- en strijkservice wilt, maar hier niets extra voor wilt betalen, kies dan 1, en vul bij het bedrag 0,0 in!

Druk nu ____ om uw enquête in te leveren.

U heeft nu alle vragen beantwoord. Het kan zijn dat u nog opmerkingen heeft. U kunt uw opmerkingen intypen op een apart formulier. Ook als u een voorstel heeft voor andere werksoorten waarvan u vindt dat ze nu blijven liggen, kunt u dit kwijt. Druk hier om een brief naar de gemeente te sturen.

Bedankt voor uw medewerking. Wij hopen u spoedig de uitslag te kunnen doorgeven.